

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Жоба әдісі арқылы баланың әлеуметтік дағдыларын қалыптастыру

ЖАРИЯЛАНДЫ
30.12.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/186264/>**Ескуатова Аксауле Торегалиевна**

Лауазымы: әдіскер

Маңғыстау облысы, Жанаөзен қаласы

Маңғыстау облысы білім басқармасының

«Оналту орталығы» КММ

Кіріспе

Экологиялық мәдениет — табиғатты тану ғана емес, оны қорғауға бағытталған саналы қатынас, ұқыптылық және жауапкершілік. Мұндай мәдениеттің негізі ең алдымен балалық шақта қаланады. Мектепке дейінгі жаста бала табиғаттағы құбылыстарға қызығып, айналаны сезіммен қабылдайды, бақылауға бейім болады.

Сондықтан балабақшада экологиялық тәрбие тек түсіндірумен шектелмей, баланы табиғатпен әрекетке тартатын нақты істер арқылы ұйымдастырылуы тиіс. Бала қолымен жасап көрген ісін ұмытпайды, оны күнделікті мінез-құлқында қайталай бастайды.

Жоба технологиясы осы міндетті жүзеге асыруға кең мүмкіндік береді. Бұл тәсілде бала дайын ақпаратты ғана қабылдамай, зерттеп, ой қорытып, шешім қабылдауға қатысады. Ол өз әрекетінің табиғатқа әсерін түсіне бастайды.

Бұл технология оңалту орталығына баратын балалар үшін де ерекше маңызды. Мұндай балалар кейде өзіне сенімсіз, топқа араласудан қашқақтауы мүмкін. Жоба жұмысы оларды табиғатпен қауіпсіз әрекетте болуға, шағын, бірақ мағыналы тапсырмаларды орындау арқылы табыс сезімін бастан кешіруге мүмкіндік береді.

Негізгі бөлім

1. Жоба технологиясының педагогикалық мүмкіндіктері

Жоба технологиясы оқу мен тәрбиені өмірлік жағдаяттармен байланыстырады.

Балалар бақылап, салыстырып, сұрақ қояды және өз шешімін ұсынады.

Осы үдерісте олар жоспарлау, талдау, қорытынды жасау сияқты дағдыларды меңгереді. Әр бала өзінің мүмкіндігіне қарай әрекет етеді: біреуі материал жинауға ыңғайлы, біреуі бақылауға, енді бірі көрнекілік дайындауға қабілетті.

Тәрбиеші жоба барысында балаларға бағыт беріп, олардың бастамасын қолдайды. Ерекше қолдауды қажет ететін балаларға тапсырма көлемі мен қарқыны бейімделіп беріледі. Бұл балаларды өздігінен әрекет етуге ынталандырады және топтан шет қалмауына жағдай жасайды.

Нәтижесінде табиғат туралы білім тек сөз жүзінде емес, тәжірибе арқылы қалыптасады.

2. Экологиялық тәрбиені жоба технологиясымен ұштастыру

Экологиялық тәрбие табиғатты тануға ғана емес, оны сақтау қажеттігін түсіндіруге бағытталады. Жобалық жұмыс осы бағытты жүйелі, бірізді жүргізуге көмектеседі.

Балалар адам әрекетінің табиғатқа қалай әсер ететінін байқайды, өз қателіктерін де, дұрыс әдеттерін де талдайды. Уақыт өте келе оларда таза ұстау, үнемдеу, ұқыптылық сияқты мінез-құлық қалыптаса бастайды. Бұл үдеріс оңалту орталығындағы балаларға да пайдалы. Олар табиғатпен байланысты тапсырмаларды орындай отырып, өзіне сенім артады, топ ішінде қарым-қатынасқа біртіндеп бейімделеді.

3. Экологиялық жобаларды ұйымдастыру кезеңдері

Экологиялық жобалар жүйелі жүргізілгенде ғана пәрменді нәтиже береді.

Жұмыс әдетте келесі өзара байланысқан әрекеттерден тұрады:

- баланың назарын экологиялық мәселе төңірегіне шоғырландыру;
- жобаның мақсаты мен сұрақтарын бірге анықтау;
- бақылау, тәжірибе, ақпарат жинау жұмыстарын ұйымдастыру;
- қолмен орындалатын практикалық әрекеттерді жоспарлау;
- қорытындыны көрсету және талдау.

Тәрбиеші әр кезеңде қолдау көрсетеді, ал ерекше балалар үшін тапсырманы түсінікті, қолжетімді деңгейде ұсынады. Осылайша жоба оқыту мен тәрбиенің табиғи бөлігіне айналады.

4. Педагог пен ата-ананың ынтымақтастығы

Экологиялық әдет тек балабақша қабырғасында қалыптаспайды — ол үйде жалғасқанда ғана тұрақты мінез-құлыққа айналады.

Сондықтан педагог ата-анамен бірлесе жұмыс жасайды:

үйге арналған шағын тапсырмалар, отбасылық мини-жобалар, табиғатқа қатысты ортақ іс-шаралар ұйымдастырылады.

Бұл әсіресе оңалту орталығының балалары үшін маңызды. Ата-ана мен педагог бір бағытта жұмыс істегенде бала өзін қауіпсіз сезінеді, ортақ ережелерді оңай меңгереді.

5. Экологиялық жобалардың бала дамуына ықпалы

Экологиялық жобалар баланың дамуына кешенді әсер етеді:

□ танымдық қабілеттері артады, себеп-салдар байланысын түсінеді;

□ сөйлеу дағдысы және өзін білдіру мүмкіндігі кеңейеді;

□ шығармашылық ойлау мен қиялы дамиды;

□ жауапкершілік, ұқыптылық, қамқорлық сезімдері нығаяды.

Оңалту орталығына баратын балаларға жоба жұмысы оңалту функциясын да атқарады.

Тапсырманың орындалуы олардың өз-өзіне сенімін күшейтіп, топпен қарым-қатынасқа табиғи түрде қосылуына мүмкіндік береді.

Қорытынды

Жоба технологиясы — мектепке дейінгі балалардың экологиялық тәрбиесін қалыптастыруда пәрменді, нәтиже беретін әдіс.

Бұл технология баланы белсенді зерттеуші деңгейіне көтеріп, табиғатпен саналы қарым-қатынас орнатуға тәрбиелейді. Педагогтың кәсіби ұйымдастыруы, отбасының қолдауы және қолайлы дамытушы орта біріккен жағдайда, экологиялық мәдениет барлық балаларда — соның ішінде оңалту орталығына баратын балаларда да — тұрақты қалыптасады. Сондықтан жоба технологиясын балабақша тәжірибесінде жүйелі пайдалану — табиғатқа жауапты көзқарас қалыптастырудың тиімді жолы.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Ұзақбаева С.А. Мектепке дейінгі тәрбие негіздері. – Алматы: Педагогикалық баспа, 2018.

2. Сейсенбаева А.Қ. Мектепке дейінгі педагогика. – Алматы: Университет баспасы, 2019.

3. Жұмабекова Ф.Н. Мектепке дейінгі ұйымдарда экологиялық тәрбие беру әдістемесі. – Алматы, 2020.

4. Баймұханбетова Г.К. Балабақшадағы жобалық-іс әрекет технологиясы. – Шымкент: Әдістемелік құрал, 2021.

5. «Балабақша» журналы. – Экологиялық тәрбие және жобалық жұмысқа арналған материалдар. – 2021–2024 жж.

6. «Мектепке дейінгі білім беру» журналы. – Табиғатпен жұмыс, тәжірибелер және экологиялық мәдениет. – 2020–2024 жж.

7. «Отбасы және балабақша» журналы. – Баланың экологиялық мінез-құлқын қалыптастыру мәселелері. – 2019–2023 жж.

8. Ким Д., Әбдіжапарова Л. Мектепке дейінгі ұйымдарда экологиялық білім беру. – Нұр-Сұлтан, 2021.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.